

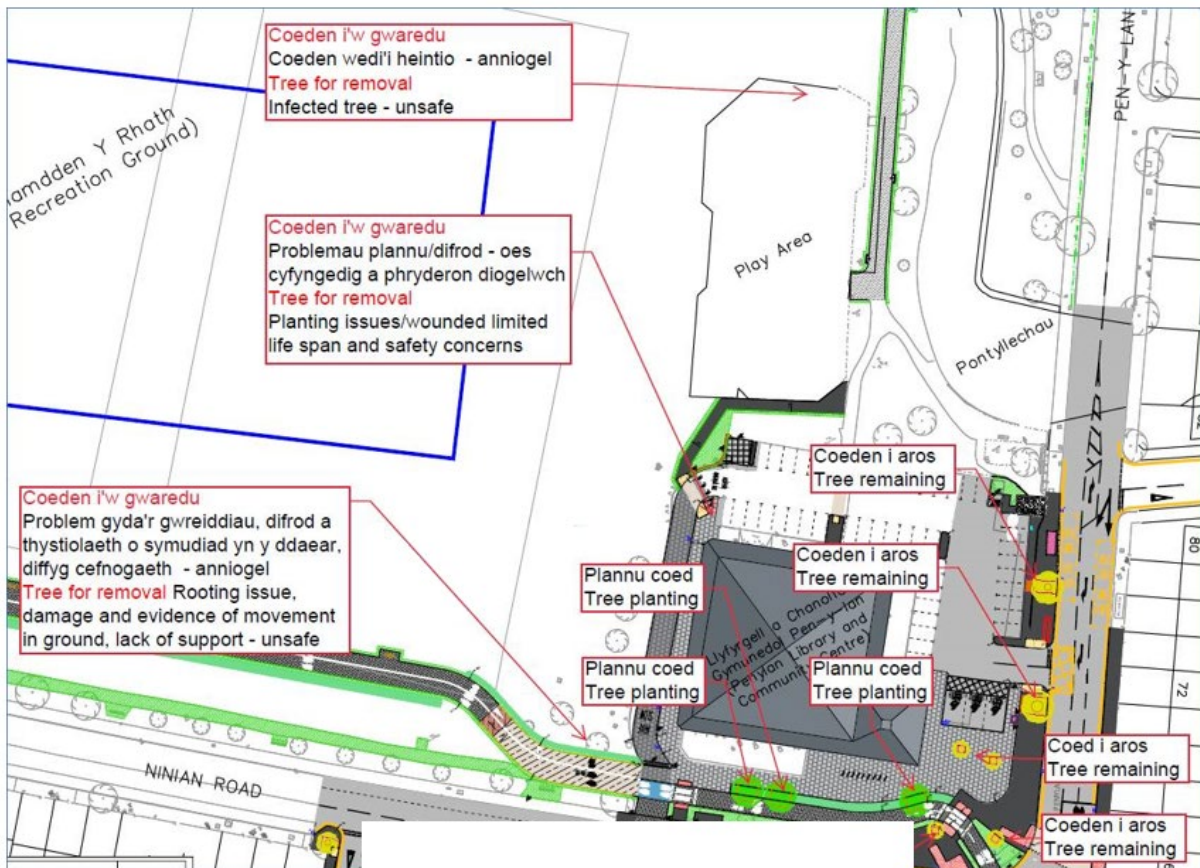
Rydym yn ymwybodol y gallai fod gan ddefnyddwyr y parc bryderon bod y coed ar hyd Heol Ninian yn cael eu tynnu fel rhan o'r cynllun hwn. Nid yw hyn yn wir, nid yw'r coed ar Heol Ninian yn cael eu symud i hwyluso'r llwybr beicio. Am resymau iechyd a diogelwch ac iechyd coed mae tair coeden o amgylch pen deheuol y parc yn cael eu tynnu. Dangosir rhagor o wybodaeth trosodd.

Bydd llawer o goed eraill o amgylch y parc, gan gynnwys ar Heol Ninian, yn cael eu tocio – cyfuniad o gael gwared ar ganghennau marw sydd mewn perygl o ddisgyn i'r cyhoedd islaw a "Crown Lifting" i gadw ochr isaf y canopi coed yn glir o'r llwybr troed islaw. Mae'r llun isod yn dangos enghraifft o'r gwaith hwn.

'Crown lifting' yw tynnu'r canghennau isaf a/neu baratoi canghennau isaf i'w tynnu yn y dyfodol. Mae angen hyn ar hyd Heol Ninian i gadw canghennau'n glir o gerddwyr a cherbydau.

TORRI/TOCIO COED

Lleoliad	Rheswm dros Waredu
Coeden ym Maes Parcio'r Llyfrgell	Mae un goeden ger y llyfrgell, sy'n cyffwrdd â'r adeilad, â thwll plannu sylweddol wedi torri allan, sy'n achosi peryglon baglu. Mae ganddo friw coesyn sylweddol ac amcangyfrif o ddisgwyliad oes o lai na 10 mlynedd.
Yn y Parc tu ôl i'r Canolfan Gymunedol	Mae gan y goeden wreiddiau gwregysog, rhisgl gwaedu, tystiolaeth o symudiad o fewn y ddaear, diffyg cynhaliaeth, a phren marw sylweddol - Mae'r goeden hon wedi'i nodi fel un anniogel.
Yn y maes Chwarae	Mae un goeden ger y maes chwarae wedi'i nodi fel un sydd â haint Gwywiad yr Onnen* Cam dau ac felly mae angen ei thynnu - Mae'r goeden hon wedi'i nodi fel un anniogel. * Esbonnir Gwywiad yr Onnen isod

Mae torri a thocio coed yn gweithgaredd sy'n mynd rhagddo'n barhaus ledled y ddinas fel rhan o waith cynnal a chadw coed, ac mae'n bwysig nodi nad oes angen y rheini sy'n cael eu cyflawni fel rhan o'r cynllun hwn oherwydd y llwybr beicio neu'r gwelliannau ffyrdd newydd – yn hytrach, mae'n fater o Knights Brown yn cario gwaith torri/tocio coed y byddai wedi bod yn anghenrheidiol fel rhan o'r gwaith cynnal a chadw. Tra ein bod yn gweithio yn yr ardal (i leihau aflonyddwch) mae'r gwaith yma yn cael ei cwblhau fel rhan o'r gwaith safle.

'Ash Dieback' Gwywiad yr Onnen(Hymenoscyphus fraxineus)

O wefan Coed Cadw-

<https://www.woodlandtrust.org.uk/trees-woods-and-wildlife/tree-pests-and-diseases/key-tree-pests-and-diseases/ash-dieback/>

Bydd gwywiad yr onnen yn lladd hyd at 80% o goed ynn ledled y DU. Ar gost o biliynau, bydd yr effeithiau'n syfrdanol. Bydd yn newid y dirwedd am byth ac yn bygwth llawer o rywogaethau sy'n dibynnu ar ynn.

Beth yw gwywiad yr onnen?

Ffwng a darddodd o Asia yw gwywiad yr onnen (Hymenoscyphus fraxineus). Nid yw'n achosi llawer o ddifrod i'w gwesteiwyr brodorol, sef y lludw Manchurian (Fraxinus mandshurica) a'r lludw Tsieineaidd (Fraxinus chinensis) yn ei ystod frodorol. Fodd bynnag, mae ei chyflwyniad i Ewrop tua 30 mlynedd yn ôl wedi difrodi'r onnen Ewropeaidd (Fraxinus excelsior) oherwydd ni esblygodd ein rhywogaeth ynn brodorol gyda'r ffwng ac mae hyn yn golygu nad oes ganddo amddiffyniad naturiol yn ei erbyn.

Sut olwg sydd ar wywiad yr onnen?

Gall gwywiad yr onnen effeithio ar goed ynn o bob oed. Mae coed iau yn ildio i'r clefyd yn gyflymach ond yn gyffredinol, bydd yr holl goed yr effeithir arnynt yn dioddef o'r symptomau hyn:

- Mae dail yn datblygu darnau tywyll yn yr haf.
- Yna maent yn gwywo ac yn lliwio'n ddu. Efallai y bydd y dail yn diflannu'n gynnar.
- Mae gwywo'r egin a'r dail i'w weld yn yr haf.

- Mae briwiau'n datblygu lle mae canghennau'n cwrdd â'r boncyff. Mae'r rhain yn aml yn siâp diemwnt ac yn frown tywyll.
- Mae rhisgl mewdol yn edrych yn frown-lwyd o dan y briwiau.
- Twf newydd o blagur a fu gynt yn segur ymhellach i lawr y boncyff. Gelwir hyn yn dyfiant epicormig ac mae'n ymateb cyffredin i straen mewn coed.

Ble mae gwywiad yr onnen wedi effeithio?

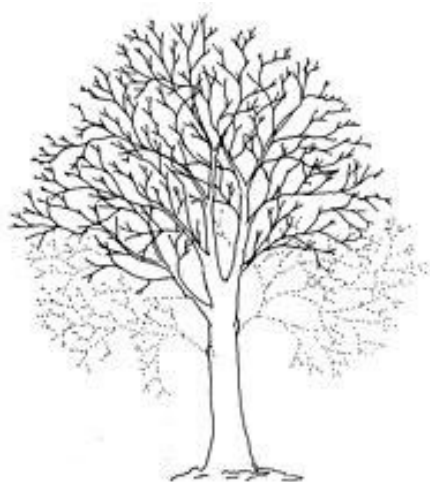
Ni chafodd y ffwng clefyd gwyw ynn ei ddisgrifio'n ffurfiol tan 2006, ond mae wedi bod yn hysbys yn Ewrop ers tua 30 mlynedd.

Yn y DU, gwywiad yr onnen sydd wedi cael yr effaith fwyaf yn ne-ddwyrain Lloegr. Dyma lle cafodd ei gofnodi gyntaf yn y DU nôl yn 2012. Nid yw'n hysbys pa mor hir oedd y ffwng yn yr ardal cyn i'r symptomau ddod i'r amlwg, efallai rhai blynyddoedd.

Rydym yn gweld tystiolaeth o'r clefyd ledled y DU. Fodd bynnag, rydym yn dal i fod ar ddechrau'r epidemig, felly ni fyddwn yn gwybod yr effaith lawn am ychydig. Mae cynnydd araf y clefyd yn gwaethgu hyn, felly mae angen i ni olrhain y newidiadau cynnil a ddaw yn sgil clefyd y lludw.

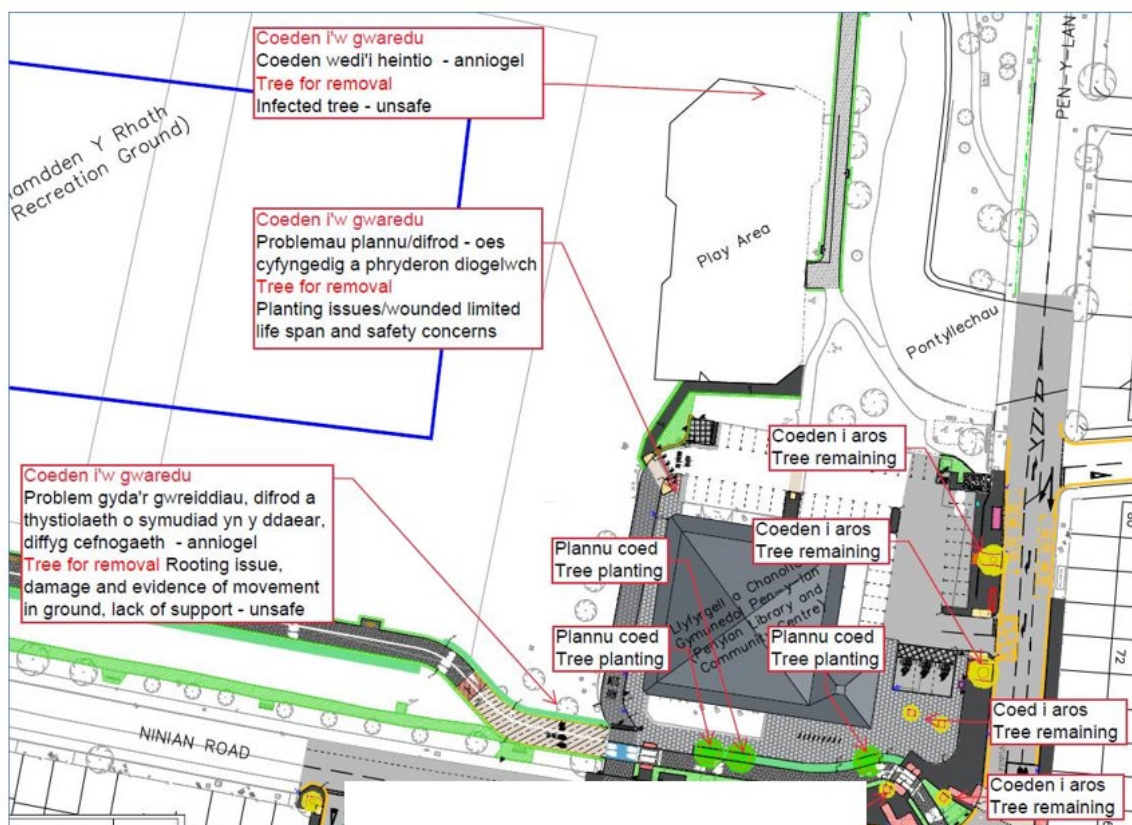
We are conscious that park users may have concerns that the trees along Ninian Road are being removed as part of this scheme. This is not the case, the trees on Ninian Road are not being removed to facilitate the cycle route. For health and safety and tree health reasons there are three trees around the outside of the southern end of the park being removed. More information is shown overleaf.

Many other trees around the park, including on Ninian Road will undergo pruning works – a combination of removal of dead branches that risk falling onto the public below and “Crown lifting” to keep the underside of the tree canopy clear of the footpath below. The image below shows an example of this work.

Crown lifting is the removal of the lowest branches and/or preparing of lower branches for future removal. This is required along Ninian Road to keep branches clear of pedestrians and vehicles.

TREE REMOVALS

Location	Reason for Removal
Tree in library carpark	One tree near the library, touching the building has significant planting pit break out, causing trip hazards. It has a significant stem wound and has an estimated life expectancy of less than 10 years.
In the park behind the Community Centre	The tree has girdled roots, bleeding bark, evidence of movement within the ground, lack of support, and significant dead wood- This tree has been identified as being unsafe.
In the playground	One tree near the playground has been noted as having Stage two Ash Dieback* infection and therefore requires removal- This tree has been identified as being unsafe. *Ash Dieback is explained below

Felling and pruning of trees is an ongoing activity throughout the city as part of tree maintenance and care work, and it is important to note that those being carried out as part of this scheme are not required because of the new cycleway or road improvements - rather it is a case of Knights Brown simply carrying out tree felling/pruning works that would be required as part of maintenance activities. Whilst we are already working in the area (to minimise disruption) these are being done as part of the work on site.

Ash Dieback (*Hymenoscyphus fraxineus*)

From the Woodland Trust website

<https://www.woodlandtrust.org.uk/trees-woods-and-wildlife/tree-pests-and-diseases/key-tree-pests-and-diseases/ash-dieback/>

Ash dieback will kill up to 80% of ash trees across the UK. At a cost of billions, the effects will be staggering. It will change the landscape forever and threaten many species which rely on ash.

What is ash dieback?

Ash dieback (*Hymenoscyphus fraxineus*) is a fungus which originated in Asia. It doesn't cause much damage on its native hosts of the Manchurian ash (*Fraxinus mandshurica*) and the Chinese ash (*Fraxinus chinensis*) in its native range. However, its introduction to Europe about 30 years ago has devastated the European ash (*Fraxinus excelsior*) because our native ash species did not evolve with the fungus and this means it has no natural defence against it.

What does ash dieback look like?

Ash dieback can affect ash trees of all ages. Younger trees succumb to the disease quicker but in general, all affected trees will have these symptoms:

- Leaves develop dark patches in the summer.
- They then wilt and discolour to black. Leaves might shed early.
- Dieback of the shoots and leaves is visible in the summer.
- Lesions develop where branches meet the trunk. These are often diamond-shaped and dark brown.

- Inner bark looks brownish-grey under the lesions.
- New growth from previously dormant buds further down the trunk. This is known as epicormic growth and is a common response to stress in trees.

Where has ash dieback impacted?

The ash dieback fungus wasn't formally described until 2006, but it has been known of in Europe for about 30 years.

In the UK, ash dieback has had the most impact in the south-east of England. This is where it was first recorded in the UK back in 2012. It is unknown how long the fungus was in the area before the symptoms became apparent, perhaps some years.

We see evidence of the disease throughout the UK. However we are still at the beginning of the epidemic, so we won't know the full impact for a while. The slow progress of the disease exacerbates this, so we need to track the sometimes subtle changes brought about by ash dieback.